SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 16. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 6 19. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 15 Oktober 1901. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 21:a Årg.

Minnie Tracey.

Ofvanstående namn torde våra läsare erinra sig från ett i denna tidning infördt musikbref af vår Pariskorrespondent i början af 1899, hvari omnämndes en i denna stad gifven konsert af vår värderade pianist Lennart Lundberg, hvilken då först trädde fram som komponist med piano- och sångstycken, hvilka väckte mycken uppmärksamhet. Hans sånger, hette det i brefvet, föredrogos på ett fulländadt sätt af miss Minnie Tracey, en sångerska, som hos oss väl få dess förinnan hört omtalas, men hvars namn dock redan hade en god klang inom konstvärlden. Vi ega nu tillfälle att göra bekantskap med denna sångartist och hennes talang, sedan hon vågat sig ända upp till vår höga nord för att konsertera.

Minnie Tracey är född i New-York 1872 af en i Amerika och England väl känd och framstående familj. Hennes far är öfverste i amerikanska armén, och dennes broder var sjöminister under Clevelands presidentskap. Redan som helt ung började hon med ifver studera musik och särskildt sång. Hennes förste lärare var den renommerade Max Maretzek, som, född 1821 i Brünn, 1848 kom till New-York och genom sina operaföretag mycket bidragit till denna stads musikaliska utveckling. Han afled i Amerika för fyra år sedan. Miss Tracey studerade sedan under Marie Sass, den förr så firade sångerskan vid Stora operan i Paris, känd äfven för stor dramatisk talang.

Sin bana såsom operaartist började miss Tracey för tio år sedan i Genève. Utan att behöfva genomgå de vanliga tre debutantprofven blef hon genast efter första uppträdandet engagerad; så stort intryck gjorde hon genast på publiken, hvars dom vanligen är i södra Europa bestämmande i fråga om engagement. Nästa säsong blef miss Tracey likaledes anställd i Marseille genom publikens enhälliga hyllande. Därefter har hon uppträdt på de flesta

Minnie Tracey.

Emma Holmstrand.

af Frankrikes, Spaniens och Italiens större operascener, äfvensom i Kairo. För Milano blef hon engagerad genom Mascagnis och Leoncavallos bekanta förläggare Sonzogno. Senast har hon varit fästad vid Coventgarden-teatern i London och Metropolitan-operan i New-York.

Öfverallt säges »la Tracey» ha skördat de största konstnärstriumfer, och hon vinner tillika sympati genom behagligt utseende och personlig älskvärdhet. Hon äger en ståtlig figur, som med något mindre embonpoint skulle taga sig än bättre ut på scenen; ur hennes vackra bruna ögon framlyser godhet och intelligens. För att framdraga några omdömen om konstnärinnan anföra vi från utländska tidningar att hennes uppträdande i »Hugenotterna», »Judinnan» och »Lohengrin» speciellt framkallat stora ovationer; särskildt berömmes hon både som sångerska och skådespelerska i Elsas rol, och då nu »Lohengrin», äfvensom »Tannhäuser» så nyss upptagits, vore det nästan oförlåtligt om icke vår kgl. operastyrelse sökte vinna den berömda sångerskan för gästspel i någon af dessa operor. Äfven som Santuzza skulle hon här kunna låta höra sig när som helst. Italienska tidningen »Il Progreso» säger henne vara »idealisk» i detta parti. Då man finner en fransk tidning yttra om henne att »miss Tracey i Rachels rol ingjutit en sådan musikalisk känsla, ett sådant uttryck i fraseringen och en sådan lyrisk låga, att hon hänfört publiken», kan det ej förundra om hennes uppträdande på vår operascen skulle vara önskvärdt och motses med stort intresse.

Utom de sistnämnda rollerna hör också Aida till miss Traceys älsklingspartier. Hennes repertoar omfattar för öfrigt hufvudpartien i följande operor: »Valkyrian», »Trubaduren», »Afrikanskan», »Faust», »Pagliacci», »Le Cid», »Salambô», »Andrea Chenier» (af Giordano), »Norma», »Rigoletto», »Attaque du moulin» (Bruneau), »Iphigenie en Tauride», Tristan et Isolde», »Robert», »Profeten», »Don Juan» (Donna Anna), »Herodiade», »Sigurd», »Figaros bröllop» (grefvinnan), »Fidelio», »Gioconda» och »Arlesiana» af Cileà, en ny italiensk komponist. Eva i »Mästersångarne» har äfven instuderats af henne.

Vi ha förnummit att miss Tracey vid detta sitt första besök hos oss funnit stort behag i vårt folk, vårt land och vår hufvudstad. Vi hoppas att hon i allo skall finna sig väl hos oss och äfven finna sitt värde som konstnärinna till fullo uppskattadt.

Emma Holmstrand.

Samtidigt med att vi i dessa dagar få göra en ny bekantskap med en utländsk sångkonstnärinna få vi förnya bekantskapen med en svensk, hvars bild äfven illustrerar första sidan i detta nummer. Den svenska sångerskan har emellertid blifvit utländsk så till vida, som hon under några år varit bosatt i Paris. Vi önska nu vår landsmaninna välkommen åter och glädja oss att om igen få lyssna till hennes sång, med angenämt minne af den tid fröken Holmstrand tillhörde vår operascen, bland hvars mest behagliga och talangfulla artister hon med skäl kan räknas. Då nu en tid af sex år förflutit sedan fröken Holmstrand lämnade denna scen och snart tio år sedan i denna tidning hennes porträtt med en biografisk teckning var införd, må en sådan därför här följa jämte ytterligare komplettering af densamma.

Emma Holmstrand är född i Dalby församling, i Karlstads län, d. 27 jan. 1867. Våren 1886 vann hon inträde vid konservatoriet i prof. Günthers sångklass och lämnade detsamma 1888. Hon lät sedan höra sig här på konserter, väckande uppmärksamhet genom en vacker, väl skolad röst, ren intonation och smakfullt föredrag. Då därtill kom en särdeles intagande apparition syntes hennes lämplighet för scenen gifven. Hon gjorde också den 18 febr. 1889 sin debut på vår operascen såsom Zelida i »Konung för en dag» med afgjord framgång. Hennes nästa rol där var Benjamins i »Josef» och på höstterminen samma år uppträdde hon såsom Natalja i »Nordens stjärna», Venus i »Tannhäuser», Inez i »Leonora» och Anna i »Vermländingarne». Efter det fröken Holmstrands verksamhet vid k. operan afslutats vid midten af januari 1890, företog hon en studieresa till Paris, sedan hon först i febr. gifvit en konsert på Musikaliska akademien. I Paris tog hon därefter sångundervisning af den bekante läraren prof. St. Yves Bax och lät där höra sig på flera soaréer inom societeten. Återkommen till hemlandet och operascenen 1892, hade hon där sitt första större parti såsom Lalla Rookh i Davids vackra opera med samma namn. Vi yttrade oss då om henne: »Med en förtjusande apparition, värdighet och behag i hvarje rörelse, välljudande och uttrycksfullt sångföredrag framställde fröken Holmstrand en verklig idealbild af den unga orientaliska furstedottern.» I maj samma år kreerade hon här Colette i Messagers opera »Skrifvarkungen» och utförde på hösten »Fiamma» i Södermans operett »Hin ondes lärospån». Året därpå framträdde hon såsom Zerlina i »Fra Diavolo», prinsessan i Hallströms sagospel »Per Svinaherde», Margareta i »Faust», drottningen i Adams opera »Giralda», kreerade d. 28 sept. Nedda i »Pajazzo» och sjöng vid slutet af året Casilda i »Hälften hvar». År 1894 finna vi henne såsom Eros i »Orfevs», grefvinnan i »Figaros bröllop», Matilda i »Wilhelm Tell» och Puck i »Oberon». I början af 1895 kreerade hon Zuzel i Mascagnis opera »Vännen Fritz» och uppträdde vidare såsom Ulla Winblad i »Ett svenskt minne», då d. 11 febr. 100-årsdagen af Carl Michael Bellmans död högtidlighölls med en festföreställning med detta namn å k. operan. Efter att sedan i mars ha utfört titelrollen i Saint-Saëns opera »Fryne» kreerade hon d. 18 maj Anita i »Navarresiskan» af Massenet. Med spelåret 1894—95 afgick fröken Holmstrand från operan för att ytterligare utbilda sin lyrisk-dramatiska talang i Paris. Sedan dess har hon, med korta afbrott vid besök hos anhöriga i hemlandet, vistats utrikes, mest i Frankrike och i Belgien, där konstnärinnan samma år hon senast lämnade vår opera vann stor framgång på konserter i Bryssel och Tournai. Under hösten 1896 hade hon engagement vid den ansedda Monnai-teatern i Bryssel, där hon den 22 okt. gjorde en lycklig debut som Eurydice i »Orfevs». Hon har sedan framgångsrikt sjungit på konserter i Nizza och Monte Carlo etc. och uppträdde, engagerad vid Opéra Comique i Paris, uti sistnämnda parti i nov. 1899. Tidningen Figaros recensent yttrar då om henne, att »hon synes vara ämnad en glänsande framgång på franska scenen».

Om fröken Holmstrand kommer att denna gång uppehålla sig här någon längre tid är oss ännu obekant. Glädjande vore att ännu en gång få återse henne på vår operascen. Beträffande hennes konstnärliga verksamhet på senaste tiden torde vi efter hennes hitkomst kunna meddela närmare uppgifter.

Källorna till svenska musikens historia.

Af

Tobias Norlind.

II.

(Forts.)

3. Tiden 1632—1800.

Storhetstidens musiklif. Musiken vid hofvet. — På grund af den vidsträcktare musikodlingen under storhetstidehvarfvet bli källorna talrikare och af mera vidsträckt art. En framställning af hofmusikens historia ger *Tobias Norlind*. »Die Musikgeschichte Schwedens in den Jahren 1630—1730». (Sammelb. d. I. M.—G.

I)[1], med musikbilaga, innehållande 12 kompositioner af svenska tonsättare från storhetstiden. Rörande musiken vid Tyska kyrkan kunna goda underrättelser hämtas i *Joh. Ant. Aug. Lüdekes* »Historica de Ecclesia teutonica Stockholmiensi», Ups. 1791, samt i samma författares »Denkmal der wiedereröffnung der deutschen Kirche in Stockholm», Sthm 1823. Underrättelse om Tyska kyrkan musikbibliotek fås i *Carl Stiehls* »Bericht über eine im Auftrage des Sonates unternommene Reise nach Dänemark und Schweden» (Lübecker Blätter 1888 n:r 65). Äfven Upsala universitetsbiblioteks musiksamling beskrifves närmare där. Öfver de svenska hofkapellmästarne under storhetstiden lämnas några biografiska data i *Carl Stiehls* »Die Familie Düben» (Monatsh. f. M. 1889, nr. 1). Bidrag till Anders Dübens biografi meddelar *L. Johannes Ho'nerus'* »Christliche Leichtpredigt bey der Bestattung Andreæ Dübens d. 19 Maji 1625», Lpzg 1625. Anders Dübens »Pugna triumphalis» vid Gustaf II Adolfs begrafning finnes jämte en beskrifning af musiken vid begrafningen i något moderniserad gestalt återgifven i Förr och Nu 1878, hft 10 *(R. Bergström* »Gustaf II Adolfs begrafningsmusik»). Angående den musik, som 1697 med anledning af Karl XI:s död, utfördes i Malmö finnes noggrann beskrifning i »Relation och: Beskrifning öfver Carl XI begrafning», tryckt i Sthm 1697. För musiken vid de stora hoffesterna se supplementbandet till *Sam. Rühlings* »Det i flor stående Stockholm». Om Marcus Maibom och Pierre Bourdelots förhållande till hvarandra lämnas uppgifter af *Felix Vogt* i Frankfurterzeitung 1885 (Sv. Musiktidning 1885 n:r 18,20): »M. M. och P. B. vid drottning Kristinas hof». Om Bourdelot som musiker fås dessutom närmare underrättelse genom ett bref af honom själf skrifvet i Stockholm d. 15 mars 1652, återgifvet i *J. Fr. Halévys* »Souvenirs et Portraits», Paris 1861. *Johann Matthesons* »Grundlage einer Ehrenpforte», Hamb. 1740 lämnar äfven ett och annat af betydelse till svenska musikens historia under storhetstidens senare skede. Gustaf Dübens musik till Samuel Columbi Odæ Sveticæ finnes jämte musikhistoriska anmärkningar af Drake återgifven i *P. Hansellii* nyupplaga af 1856. De värdefullaste omnämnanden af svenska musiken under storhetstidens första skede lämna en mängd samtida bref och dagboksanteckningar. Af sådana äro de viktigaste: *Johan Ekeblads* bref från år 1652—53, delvis återgifna i P. Wieselgrens »De la Gardies Archiv», VIII samt i Handlingar rörande Skandinaviens Hist. XX, XXII; engelska ambassaden *Whitelockes* »Dagbok 1653—54», Ups. 1777; holländska sändebudet *Constantin Huygens* bref och dagboksanteckningar utgifna af W. J. A. Jonckbloet och J. P. N. Land: »Correspondance et oevre musicales de C. H.», Leyden 1882; danske residenten *Peder Juels* bref till sin regering, utdrag återgifna i A. Fryxels Handlingar rörande Sveriges Historia I, Sthm 1836; *C. Ogiers* dagboksanteckningar: »Ephemerides, sive iter danicum, sveticum, polonicum», Paris 1656; *Chanuts* dagboksanteckningar: »Memoires de Chanut», 1651. Underrättelser genom bref och dagboksanteckningar om musiken vid Karl XII:s tid fås i bilagorna till *Crusenstolpes* »Huset Tessin», Sthm 1847—49, och i arbetet »Tessin och Tessiniana», Sthm 1819. — Viktiga handlingar rörande hofvets och högadelns musiklif stå dessutom att finna i *P. Wieselgrens* »De la Gardies Archiv» bd. VI—VIII. Några lutböcker från 1600-talet finnas beskrifna af *Adolf Lindgren* i Sv. Musiktidning 1890 n:r 19 (Monatsh. f. M. 1891).

Teater och balett. — I nära samband med hofmusiken står teater och balett. Bästa källan blir här, hvad musiken beträffar, otvifvelaktigt *C. Silfverstolpes* »Svenska teaterns äldsta öden», Sthm 1882, samt samma författares »Källor till svenska teaterns historia» (Framtiden 1877) med tillägg i Samlaren för år 1889: »Ur svenska teaterns häfder». Andra framställningar af dramatik och teater under storhetstiden kunna läsas i: *F. A. Dahlgren* »Anteckningar om Stockholms teatrar, Sthm 1866; *Ljunggren* »Svenska Dramat», Lund 1864, *Henrik Schück* »Bidrag till kännedomen om 1600-talets dramatik» (Samlaren XIII; 1892). En beskrifning af de svenska skådespelen under Karl XI gifver oss *E. J. Sellins* »Svenska dramat under Karl XI:s regering, Ups. 1877. Andra bidrag till dramat under Karl XI lämnar *K. Fr. Karlsons* »Darius, ett förut otryckt svenskt drama». För teaterväsendet under Karl XII:s första regeringsår äro bilagorna till *Crusenstolpes* bok »Huset Tessin» viktiga; likaså »Tessin och Tessiniana». Till sist må nämnas *G. E. Klemmings* framstående verk »Sveriges dramatiska litteratur», Sthm 1863—79, där alla de tryckta dramatiska arbetena från denna tid stå nämnda jämte viktiga historiska uppgifter om deras uppföranden.

Kyrkan, skolan, universitetet. — Viktiga upplysningar om kyrkomusiken få vi i tvenne kyrkoordningsförslag af *Olof Laurelius* och *Erik Empogragrius*, i tryck utgifna i Handlingar rörande Sveriges Hist. II, artiklarne om kyrkosång. Om musiken till 1695 års psalmbok lämnar *E. Wrangels* »Harald Valerius och Musiken till Gamla Psalmboken» (Samlaren XIV: 1893) goda uppgifter. I samma uppsats läses en ingående biografi af Harald Valerius. Angående skolmusiken se *Tobias Norlinds* »Schwedische Schullieder im Mittelalter und in der Reformationszeit» (Sammelb. d. I. M.—G. II). De bästa underrättelserna om musikundervisningen ger oss de samtida skolordningarna. De flesta af dessa äro intagna i *P. E. Thyselii* »Bidrag till svenska kyrkans och läroverkens historia», Sthm 1848, samt samme författares »Handlingar rörande kyrkans och läroverkens historia», Sthm 1839—41. Biografier af de vid universitetet i Upsala för musikens förkofran verkande männen stå att finna i *Chr. Nettelblads* »Memoria virorum in Svecia» I—IV, Rostock 1728—31, del II med biografier af Har. Valerius och Johan Arndt Bellman, del IV af Olof Rudbeck. Om musikalierna, hvilka under denna tid kommo till Upsala universitetsbibliotek, lämnas någon underrättelse i *Annerstedts* »Upsala biblioteks historia». Musiken vid jubelfesten i Upsala 1697 finnes omtalad i E. Wrangels beskrifning af densamma i Samlaren XIV: 1893, Extra. — För musikodlingen i Göteborg vid slutet af 1600-talet se: *Wilhelm Bergs* »Samlingar till Göteborgs historia» I, Sthm 1882, ss. 173—175.

Musikaliska originalkällor till storhetstidens musiklif. — Originalkällorna till musiken under storhetstiden äro synnerligen talrika. Hvad musiken vid hofvet beträffar, ingår större delen af hofkapellets musikalier i det s. k. *Dübenska biblioteket.* Då Andreas Düben afgick som hofkapellmästare, aflämnade han större delen af sitt bibliotek, i hvilket då förutom faderns och broderns äfven större delen af hofkapellets samt en mindre del af Tyska kyrkans notsamling ingick, till Upsala bibliotek. Den svenska forskningen på storhetstidens musik har härigenom erhållit en oskattbar källa. Förutom kompositioner af kapellmästarne Gustaf och Andreas Düben samt andra svenska musici, träffas där ett stort antal notband, innehållande tonverk, hvilka kommit till utförande vid hofvet. Jämte denna Dübenska samling eger Upsala bibliotek äfven akademiska kapellets musikalier. Palmsköldska samlingen i samma bibliotek innehåller dessutom flere musikaliska anteckningar samt svenska nottryck af stort värde för svenska musikhistorien. Andra källor till musiken vid hofvet äro att finna i Kgl. biblioteket, där musikalier från de kungliga lustslottens, Gripsholm och Drottningholm, bibliotek äro förvarade. Musikaliska Akademiens bibliotek är viktigt hufvudsakligen genom Tyska kyrkans notsamling. Äfven Finspongska biblioteket besitter ett större antal notböcker, viktiga för svenska musikens historia under storhetstiden. De handskrifna notböckerna för kyrkosången under detta tidehvarf äro ej

[1] Utdrag i Sv. Musiktidning 1900.

heller ringa. Upsala bibliotek eger på detta område endast ett fåtal, Kgl. biblioteket däremot besitter en rik och värdefull samling kyrkosångböcker. Andra stå att finna i Musikaliska Akademiens bibliotek, Skara gymnasiibibliotek, samt stiftsbiblioteken i Linköping och Västerås.

Frihetstiden. Rörande frihetstidens musiklif finnas få historiska källor att tillgå. För teaterväsendet kunna följande redan förut omnämnda arbeten rådfrågas: *C. Silfverstolpe* »Svenska teaterns äldsta öden», Sthm 1882; *F. A. Dahlgren* »Anteckningar om Stockholms teatrar», Sthm 1866; *G. E. Klemming* »Sveriges dramatiska litteratur», Sthm 1863—79. Öfriga verk rörande teatern under denna tid såsom: *Johan Flodmark* »Kgl. svenska skådespel i Stockholm 1737—53. Ett 150 års minne», Sthm 1887; *V. Svedbom* »Studier rörande Frihetstidens tragiska diktning». Ups. 1872; *Karl Warburg* »Det svenska Lustspelet under Frihetstiden», Ups. 1876; *Erik Lund* »Blad ur svenska teaterns historia, II. Landsortsteatern på 1700-talet» (Nu I: 1875), blifva för musikforskningen af sekundärt värde. Af berömda svenska musici från denna tid är endast hofkapellmästaren Johan Helmich Roman närmare historiskt behandlad. De viktigaste biografiska uppgifterna om honom hämta vi i *Sahlstedts* »Minnestal öfver Roman», Sthm 1767. En utförligare biografi läses dessutom i *Frith. Cronhamns* inledande öfversikt till »Oskar Fredriks högtidstal i Mus. Akademien 1864—71», Sthm 1865. Om kammarmusikens ståndpunkt på 1720-talet få vi underrättelse i *Adolf Lindgrens* uppsats »En tabulaturbok i Kalmar» (Ill. Tidn. 1893). I hufvudstadens konsertväsen under senare delen af 1760-talet få vi en liten inblick genom »*Johan Gabriel Oxenstjernas* Dagboksanteckningar åren 1769—71», utg. af Gust. Stjernström (Litt. sällsk.) Ups. 1881. Koncertväsendet i Göteborg på 1750- och 1760-talet afhandlas ingående af *Wilhelm Berg* i »Göteborgs äldre teatrar» I Göteb. 1896 ss. 101—115. Musiken i Upsala omkring midten af 1700-talet omtalas i *Gustafsons* »Gottlands nations historia», Ups. 1873. Kyrko- och skolmusik afhandlas utförligast i *Hülphers'* »Historisk afhandling om musik och instrumenter». Värdefullast blir naturligtvis den samma arbete vidhängda beskrifningen öfver Sveriges orgelverk. Linköpings orgelverks historia beskrifves dessutom närmare i *And. Ol. Rhyzelii* »Christelig Orgelverksinvigning uti Linköpings domkyrka d. 19 Aug. 1733», Link. 1733. Om musikundervisningen i skolorna under förra hälften af 1700-talet fås värdefulla upplysningar i *Hugo Hernlunds* »Bidrag till den svenska skollagstiftningens historia» I 1718—1760, Sthm 1882.

Musikbref från München.

II.

Den 20 Aug. öppnades, såsom inskriften öfver hufvudingången lyder, »åt den tyska konsten» ett nytt hemvist, hvars make hittills näppeligen existerar i medelpunkterna för vårt moderna teaterlif. Hvad Richard Wagner för ett fjärdedels sekel sedan gaf världen såsom förebild till en mönsteranstalt af en för det ideala förverkligandet af hans konstnärliga idéer ägnad teater, har nu här för första gången efterbildats. I den stad, där en i högsta måtto estetisk konungs* dröm en gång icke kunde blifva verklighet, har under förändrade tidsförhållanden åtminstone det realiserats, hvartill den förre högt och klart uppmanat konstvärlden genom sitt ord liksom genom sitt Bayreuth-verk. Att kalla till lif en teaterskapelse efter den af honom gifna förebilden kan därför icke betyda annat än afsikten att till det yttersta uppfylla hans intentioner. Den nya *Prinsregent-teatern* torde ock kunna i det väsentliga anses motsvara de anspråk, som härför kunna ställas på en dylik byggnad.** Återstår nu att se, om detta lika väl här, i en storstads oroliga vimmel, är möjligt.

Undertecknad hade på grund af sin afresa från München allenast tillfälle att öfvervara det galaspektakel, hvarmed det nya festspelhuset högtidligt invigdes, äfvensom en del af andra ordinarie föreställningen, »Tristan und Isolde». Det förra ägde rum inför en fulltalig, inbjuden publik, bestående af eliten af hufvudstads-societeten samt af den tyska konst- och skriftställarvärlden. Förgäfves riktades emellertid blickarna åt den för teaterns »höge beskyddare», prinsregenten, bestämda logen. Det kgl. hofvets medlemmar voro genom sorgen efter den kort förut aflidna enkekejsarinnan samt och synnerligen förhindrade att närvara. Så mycket mera talrikt företrädda voro de resp. direktionerna för de förnämsta tyska teatrarne; särskildt märkes representanten för Preussens »kgl. Schauspiele», geheime-regeringsrådet *Pierson*, intendenterna för hofteatrarne i Dresden ock Stuttgart, grefve *v. Seebach* och frih. *v. Putlitz*, samt direktören för Breslaus »Stadttheater», dr *Th. Loewe*. Af framstående sceniska konstnärer hade bland andra *Ernst Kraus* och *Baptist Hoffmann* från Berlin-operan äfvensom Wagner-sångaren, barytonisten *van Rooy* tillstädeskommit. Bayreuth hade däremot betackat sig för Possarts invitation och lyste ostentativt med sin frånvaro, ett visserligen ingalunda öfverraskande, men icke förty mindre klokt beteende.

På slaget sex klingade de från sistnämnda stad bekanta fanfarerna, hvilka jämväl här blifvit det vedertagna tecknet till hvarje akts början, hvarefter de första takterna af den af *Max Schillings* komponerade »inledningsmusiken» genljödo från orkestern. Fröken *Swoboda* framsade en af *Hans v. Hopfen* författad prolog, som afslutades med den bayerska kungssången. På dessa sedvanliga och af publiken mera likgiltigt mottagna invigningsformaliteter följde det med stormande bifall mottagna förspelet till »*Meistersänger*», och till sist gick ridån upp för andra afdelningen af samma operas sista akt. Redan den sceniska anordningen af festplatsen utanför den högst måleriskt framställda gamla riksstaden erbjöd en utomordentligt liffull och färgrik tafla. Synnerligen anslående verkade körerna, och då de första solostämmorna, själfva »altmeister» *Eugen Guzas* och dr *Raoul Walters*, förklingat, var allmänna meningen, att den nya lokalens akustik var den bästa möjliga. Den förres oöfverträffliga personifikation af den gamle Nürnberg-diktaren Hans Sachs — vid följande föreställningar återgifven af den ännu på höjdpunkten af sitt konstnärskap stående, särskildt såsom tolkare af detta parti berömde *Theodor Reichmann* från Wiens hofopera, hvilken jämväl var representerad genom en präktig David, hr *Fritz Schrödter* — uppvägde hans af tidens tand ej fullt oberörda röstmedel, och såsom boren sångare visade sig hr Walter ej mindre än själfva hjälten i den Wagnerska operan, hans ridderlige namne från Franken.

Det hela gestaltade sig till en glänsande ovation för intendenten v. Possart samt hans konstnärliga generalstab, hofkapellmästaren *Herm. Zumpe* och maskindirektören *Lautenschläger*, äfvensom teaterbyggnadens skapare, arkitekten *Littmann*, hvilka samtliga till sist upprepade gånger inropades. Den förstnämnde riktade till publiken ett kort, men kärnfullt tal, som hälsades af en ny bifallsstorm. Såväl i och för sig som betecknande för det nya konsttemplets syften, torde det vara af intresse att »in extenso» återgifvas. »'Åt den tyska konsten'» lyder inskriften öfver ingången till detta hus, och vi vilja ifrigt bemöda oss att vårda denna konst i dess äkthet och renhet samt att hålla densammas fana högt. Hvad Richard Wagners skapelser beträffar, så skola vi ägna oaflåtlig sorgfällighet åt deras stilenliga sceniska och musikaliska återgifvande, trogna

* Ludwig II:s af Bayern älsklingsplan att uppföra Wagners festspelhus i själfva hufvudstaden och vid Isarflodens strand, hade gått om intet på grund af hans samtidas fördomar och misstroende, men återupptogs af förre gen. intendenten, frih. *Karl v. Perfall* i början af 1890-talet och fullföljdes af densammes efterträdare *Ernst v. Possart*, tack vare hvilkens brinnande nitälskan för konsten ett aktiesällskap kom till stånd, som på något mindre än ett år lät konstruera den nu fullbordade byggnaden.

** Några mindre lyckade »pointer» i fråga om anordningarne äro påpekade i det följande.

de traditioner, som ännu äro lefvande i Münchens äldre konstnärskretsar från de oförgätliga dagar, då mästaren själf dvaldes och verkade bland oss, samt tacksamt följande den sköna förebild, han åstadkom i Bayreuth. Må press och allmänhet icke undandraga det nya konstnärliga företaget sina sympatier, utan låta våra af redligaste vilja burna sträfvanden åtnjuta det befruktande intresse, som hvarje ärligt arbete förtjänar. Då skall välsignelse hvila öfver detta hus». — Speciellt de på Bayreuth hänsyftande orden vunno allmän anklang, och det återstår blott att hoppas, det de jämväl senteras af vederbörande i själfva den allena saliggörande Graal-staden.

»*Tristan und Isolde*», denna »kärlekens höga visa», med sina trenne, c:a $1^1/_2$ timme långa »Aufzüge» (ensamt andra aktens stora duett mellan de båda älskande varar här i sitt oafkortade skick omkring en hel timme) och ej mindre än 30-minuters pauser, begynte, i likhet med öfriga föreställningar, à la Bayreuth redan kl. 4 och slutade först kl. 10 e. m. Den af Wagners trogne paladin, hofkapellmästaren *Fischer* ledda representationen infriade i det stora hela de löften, som afgifvits genom »Mästersångarnes» tolkning beträffande iakttagandet af stilens renhet och enhet — det väsentliga rättesnöret för ifrågavarande »mönsterföreställningar» —, äfven om anmärkningar, särskildt i fråga om öfverensstämmelsen mellan de sjungande och den »osynliga» orkestern, ingalunda saknade sitt berättigande.

Rent af underbart skönt verkade emellertid här densammas för »Tristan»-partiturets tonvärld så betydelsefulla klangeffekter, liksom Possarts regikonst gjort sannskyldiga underverk i afseende på uppsättningen, i synnerhet första aktens skeppscen. Af solisterna utmärkte sig hr *Gerhäuser* och fru *Senger-Bettaque* framför allt för sitt såväl dramatiskt som musikaliskt utomordentligt kraftiga återgifvande af titelrollerna. Den senare, hvilken räknar Isolde såsom sitt glans- och, numera åtminstone, snart sagdt enda parti, lyckades med sin något massiva yttre företeelse, mindre väl i återgifvandet af de vekare sidorna hos Wagners måhända mest komplicerade kvinnokaraktär. Högst intressant var att inom den närmaste tiden få tillfälle att åter höra »Tristan», med måttligt långa mellanakter och utan några obevekliga portförbud, synnerligen förtjänstfullt uppförd å Berlins hofopera, hvarest den nyengagerade frk. *Plaichinger* hade sin styrka just i de moment, som brusto i nyssnämnda »primadonnas» framställning, och hr *Grüning* särskildt framstod genom sitt markerande af stegringen i hjältens trånadsfulla känslor i sista akten. Ypperliga prestationer gjordes af hrr *Mödlinger*-konung Marke och *Hoffmann*-Kurwenal äfvensom af fru *Goetze* i Brangänes relativt otacksamma uppgift, hvars München-representant, frk. *Fremstad* jämväl på ett erkännansvärdt sätt skilde sig från densamma.

Till sist några ord om det nya festspelhusets utseende och inredning. Beläget alldeles i stadens utkant vid ändpunkten af den stråtliga, ännu ej helt och hållet fullbordade Prinzregentgatan, verkar detsamma monumentalt, mindre genom formens konstnärlighet än genom sina kolossala proportioner. På det hela taget kan det betecknas såsom en perfektionerad efterbildning af Wagnerteatern i Bayreuth. I fråga om dess yttre har i främsta rummet tagits hänsyn till de praktiska behofven; allenast den till vestibulen ledande portiken har en rikare plastisk utsmyckning, hvarjämte midtelpartiet och sidopaviljongerna uppbära stora, frisartade reliefer. I den liksom de båda foyerna med förnäm enkelhet och harmoniska, diskreta färgkompositioner dekorerade, något öfver 1,000 personer rymmande salongen höjer sig parketten amfiteatraliskt från den i enlighet med Wagners principer födjupade och öfvertäckta orkestern till den enda logeraden, i hvars midt den kgl. logen befinner sig. Å sidoväggarne märkas sex ända till taket nående nischer, prydda med statyer i öfvernaturlig storlek af operans och den dramatiska diktningens heroer, på ena sidan Gluck, Mozart, Beethoven och Wagner, på den andra Shakespeare, Lessing, Goethe och Schiller, hvilkas mästerverk alla äro afsedda att här representeras, liksom äfven det antika skådespelets mästare. Efter afslutningen, med Sept. månads utgång, af den för öfrigt »*Lohengrin*» och »*Tannhäuser*» omfattande Wagner-cykeln med sina Bayreuth-pris (20 Mk) är det närmast afsikten att i folkbildningens intresse hvarje söndag gifva klassiska godtköpsmatinéer — en synnerligen lofvärd tanke! Utrymmet tillåter oss allenast tillägga, att maskinerierna på den från åskådarrummet genom ett tudeladt förhänge (alltså afsedt att dragas åt sidorna, ej uppåt) skilda, sammanlagdt c:a 47 m. breda, 37 m. djupa och 44 m. höga scenen samtliga härröra från Lautenschlägers mästarhand.

Anteros.

* I sammanhang härmed må, i förbigående, omnämnas de oerhördt uppskrufvade buffet-prisen och, icke minst, det drakoniska förbudet att ej allenast under uvertyren utan jämväl efter akternas början inträda i salongen, äfven om man hade sin plats närmast utgångsdörrarne, hvilka härunder ovillkorligt hållas hermetiskt tillslutna — allt naturligtvis efter det ofelbara Bayreuth-receptet!

Musikpress och Litteratur.

Expeditionen af »Ljus» har utsändt:

Svensk Sång (forts. fr. föreg. nummer), innehållande i N:o 30: För piano Edv. Strauss: Serenade, polka-mazurka; — sång: Franz Berwald: Dröm (forts); Gösta Geijer: I skogen — Folkvisa och folkdans: Domaredansen (annan melodi); N:o 31. För piano: E. Högberg: En avant!, marsch — Från Stockholms opera: Ur Beethovens »Fidelio» (duett mellan Marcellina och Jacquino) — Folkvisa o. folkdans: Mjölnar-leken; Trå, trå, trenne; Jag mol i fjol; Går jag ut om alla nätter; N:o 32. För piano: C. Zeller: kupletter ur »Fågelhandlaren» — Musikhistoria: Från Palestrina till Wagner (forts.); N:o 33. För piano: La belle parisienne. kuplett ur op. »Newyorks ros» — Sång: Folkvisor: Kung Erik och spåkvinnan; Du stig nu så vackert; Herr Helmer han rider; Vallevans förklädning; Herr Ulfver; N:o 34. För piano: Cam. Morena: Tortajada, spansk vals — Från Stockholms opera: Ur »Fidelio» (forts.) — Folkvisor: Florens och Margareta; Liten Adelin hon gångar; Hertig Apelbrand; Rosilias sorg; N:o 35 För piano: J. Ph. Sousa: Amerikansk flaggmarsch; Conrad Nordqvist: Vid Gunnar Wennerbergs frånfälle. Sorgmarsch. — Sång: Gösta Geijer: I skogen (slut); Tor Aulin: Visa — Från Palestrina till Wagner (forts.); N:o 36. För piano: L. v. Beethoven: Scherzo; Ur »Fidelio» (forts.); Ur »Figaros bröllop» (Barbarinas cavatina); R. Schumann: Drömmeri. — Från Palestrina till Wagner (Bach och Händel); N:o 37 För piano: Betty Federhof Möller: Alphyddan — Från Palestrina till Wagner (forts.)

På Breitkopf & Härtels förlag, Leipzig, har utkommit:

Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft. Jahrg. III. Heft. 1. okt. 1901. Innehåll: Ludwig Schmidt (Dresden): Wagnerakten; Georg Münzer (Breslau): Richard Wagners Brief an Adolf Stahr; Adolf Lindgren (Stockholm): Musik in Stockholm (Saison 1900—1901).

Bihang I. Viertes Verzeichnis der Mitglieder der Internationalen Musikgesellschaft. 1 okt. 1901.; II Ouvrages français sur la Musique et les Musiciens. En vente chez Breitkopf & Härtel.

Af särskildt intresse för oss är i detta häfte uppsatsen af vår bekante musikteoretiker och kritiker, dr Ad. Lindgren, om musiken i vår hufvudstad under näst föregående säsong. Öfversikten är, ehuru endast af 3 sidors omfång, rätt fullständig och delvis kritisk. I slutet omnämnes Rubensons, Hallströms och Wennerbergs frånfälle. Med häftet följer innehållsförteckning öfver tidskriftens 2:a årgång samt en sådan öfver »Sammelbände», för samma tid. Denna samling innehåller bl. a. af skandinaviska författare: »Schwedische Schullieder im Mittelalter und in der Reformationszeit» af Tobias Norlind, samt en biografi öfver J. P. E. Hartmann af Angul Hamerich (öfvers. af L. Freifrau von Liliencron).

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern. Okt. 2. *På Sicilien; Pajazzo* (Canio: hr Briesemeister) — 7. GOUNOD: *Romeo och Julia* (Julia: frk. Carlström, deb.) — 5. ADAM: *Konung för en dag* (Nemea, Zelida: frkn Karlsohn, Lindegréu; Zephoris, Mossul, Kadoor, Piffear, Zizel: hrr Malm, Lundqvist, Sellergren, Henrikson, Grafström. — 200:de gång.) — 3, 6. VERDI: *Aida* — 9, 13. WAGNER: *Lohengrin* (Elsa: frk. Lyckseth, deb; Lohengrin: d:r Briesemeister, gäst; Härroparen: hr Wallgren) — 11. DELIBES: *Lakmé* (Lakmé: frk. Svärdström, deb.; Gerald: hr Ödmann) — 12. THOMAS: *Mignon* (Fredrik: fru Jungstedt) — 14. DONIZETTI: *Leonora*

Vasa-teatern. Okt. 1—7, 11—14. MAILLART: *Villars dragoner*; 6, 13. HERVÉ: *Lilla Helgonet* (billighetsmatiné); — 8, 9, 10. Wiehe-Berény-föreställningar.

Södra teatern. Okt. 1—14. MILLÖCKER: *Gasparone.*

Svenska teatern. Okt. 3—5, 6. CHARLOTTE WIEHE BERÉNY-föreställningar (Pantomim.: »Mannen med dockorna», »Handen», »Den förlorade sonen», etc.) Biträdande: ett franskt skådespelaresällskap.

Vetenskapsakademien. Okt. 2, 9. Vis och romansafton af fru ANNA NORRIE — 11. Konsert af frk WILMA ENEQUIST. Biträdande: hrr Henry Norris, W. Wiklund (ackomp.).

Musikaliska akademien. Okt. 8. Konsert af hr ANDREAS HALLÉN. Biträdande: fröken Astrid Hesse, hrr C. A. Holmqvist, k. hofkapellet. — 10. Konsert af fru OSELIO-BJÖRNSON. Biträdande: hrr Björn Björnson och komponisten Joh. Backer-Lunde (ackomp.).

D:r Briesemeisters gästspel och ett par debuter, ingendera den första, ha utgjort k. teaterns märkligheter under månadens första hälft, hvarjämte Adams med rätta omtyckta opera, »Konung för en dag» haft sitt jubileum här med 200:de uppförandet. Såsom Lohengrin har dr Briesemeister visat ett nytt prof på sin betydande konstnärlighet såväl hvad röst- och sångsätt som dramatisk framställning beträffar. En liten indisposition i första akten störde i ringa mån sångföredraget. I Elsas parti gjorde fröken Magna Lyckseth sin 3:dje debut (förut som Santuzza och Margareta) och detta med en framgång som måste leda till engagement. Denna ungdomliga Elsa med framstående egenskaper af god och rätt voluminös, väl skött stämma, behaglig apparition och scenvan dramatisk förmåga gjorde det bästa intryck och väckte publikens oförställda bifall i hög grad. Hr Wallgren sjöng härroparens parti för första gången och hans kraftiga, kanske något väl forcerade, röst gjorde i detta god effekt. Fröken Svärdströms debut som Lakmé hindrade oss en samtidig konsert att bevista. Sannolikt kommer den att förnyas.

Fru Charlotte Wiehe-Berény har äfven här vunnit succès genom sitt smidiga, behagliga och uttrycksfulla spel i de pantomimer, hvari hon här framträdt. Hon gaf i en af dem ett litet prof på en rätt behaglig sångröst, som man torde få bättre begrepp om ifall hon, såsom det säges, kommer att uppträda här i Audrans operett »Dockan». Den musik som hr Berény skrifvit till sina pantominer var rätt lyckad, harmoniskt omväxlande och klangfull.

Konsertfloden är ovanligt strid för att vara i början af säsongen; åhörarne varda därför ofta fåtaliga. Så var fallet på hr Halléns konsert, oväntadt nog med hänseende till konsertgifvarens anseende som tonsättare samt till programmets rikedom. Detta utgjordes af endast hans egna kompositioner, samtliga väl utförda af k. hofkapellet och ett par unga solister. Programmet upptog mest förr hörda saker: »Ur Gustaf Vasas saga» (6 n:r), »Skogsrået» af Viktor Rydberg för mellanröst med orkester, »Dödens ö» symfonisk dikt, »Svensk rhapsodi» för stor orkester, Vårsång ur »Harald Viking» samt nya sånger, alla enkla och underhållande. Dessa voro »En visa till Karin» af G. Fröding, likasom Vårsången utförd af hr Holmquist, samt »Jungfru Maria i rosengård» af V. Rydberg och Romans ur sagospelet »Sancta Maria» af Topelius, sjungna af fröken Hesse, som utfört sistnämnda sång vid de kulturhistoriska spelen i Visby sistlidna sommar. Den unga sångerskan äger en behaglig men ej mera stor och kraftig röst. En rätt betydande och behaglig stämma visade sig nu den andra solisten, hr Holmquist, äga och han skördade äfven rikt bifall af publiken. Konsertgifvaren helsades ock med lifliga bifallsyttringar och flere inropningar.

Den som alltid kan räkna på »fullt hus» däremot är fru Norrie, hvilket hon ock hade på sina sista soaréer här, båda med samma program, upptagande Orsamarschen, »Kung Eriks sång till Karin» af G. Barfod, sånger af W. Stenhammar, Peterson-Berger, Ole Bull, A. F. Lindblad, Sibelius (»Svarta rosor», »Bollspelet vid Trianon») samt glada visor af Helfrid Lambert, Bror Beckman, Halldén etc. Väldiga applåder, inropningar och extranummer voro självskrifna.

Fru Oselio Björnson hade en ganska talrik och distinguerad publik på sin konsert, börjande den med Heises »Over de høje fjelde», hvarpå följde sånger af Mon Sjelderup, Sinding och Neupert (»Syng mig hjæm») och till sist i 1:a afdelningen Arioso af Delibes och aria ur Puccinis »La Bohème». Den 2:a upptog sånger af Grieg och Elling, »La bas» af Saint-Saëns, »Bois épais», air af Lully (1683) och slutligen Schuberts »Die Allmacht». Den här, från hennes verksamhet vid vår opera, välkända sångkonstnärinnan visade sig fortfarande i besittning af sin framstående sångkonst, men indisposition eller sviter från en svår halsåkomma för ett par år sedan vållade väl att intonationen, särdeles i höjdregistret, var rätt sväfvande. Sångerskan ackompagnerades utmärkt af norske pianisten och tonsättaren Backer-Lunde. Lejonparten af bifallet vann sångerskans man, Björn Björnson, direktören för Nationalteatern i Kristiania, för sitt mästerliga deklamatoriska föredrag af norska berättelser, den allvarliga »Draugen» och de muntrande »En glad gut» af hans fader samt »Det grønne Flag» af Kristoffersen jemte extranummer, framkallade af det entusiastiska bifallet.

En ung svensk sångerska, fröken Wilma Enequist, fick man göra bekantskap med på en hennes soaré d. 11 d:s. Sångerskan är begåfvad med en rätt stor mezzosopran och sjunger rent och vårdadt, ehuru något kallt, med sänkt blick och mindre vacker munställning. Hennes program upptog Romans ur »Odysseus» af M. Bruck, sånger af Rob. Franz, Sinding, Lago, italienska folkvisor och duetter: Kjerulfs »Ved hafvet» samt »Klänge aus Mähren», sjungna med hr Norris, som med sin vackra röst och framställning vann stort bifall, synnerligen efter utförandet af Aug. Södermans sköna ballad »Kung Heimer och Aslög». Herr Wiklund ackompagnerade med känd talang.

Musiknotiser

från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. Teatern. Operans abonnemangsaftnar taga sin början onsdagen d. 16 d:s. Särskildt å parkett och första raden är priset, liksom i fjol, ganska lågt, ända till två tredjedelar af vanligt biljettpris.

Musikkonservatorium. Matrikeln för höstterminen har utkommit. Den upptager ämbetsmän, lärare m. fl. och elever. De senare äro till antalet 166, däraf 105 manliga och 61 kvinnliga. De flesta manliga eleverna (20) ha till hufvudämne orgel och de flesta kvinnliga (21) sång.

Fröken Emma Holmstrand kommer, enligt annons, att d. 18 d:s gifva en konsert i Musikaliska akademien.

Aulin-kvartettens kammarmusik-soaréer med uteslutande Beethoven-program, tager sin början d. 17 okt., då det gifves: Stråkkvartetter (c moll op. 18 och F dur op. 135 samt Pianotrio Ess dur op. 70. Programmet för de öfriga soaréerna äro följande: *2:a soarén* (28 nov.): Stråkkvartetter F dur op. 18, Ess dur op. 127; Pianosonat E moll, op. 90; *3:e soarén* (9 jan.); Stråkkvartetter B dur op. 18, B dur op. 130, violinsonat G dur op. 30; *4:e soarén* (20 febr.): Stråkkvartetter A dur op. 18, Ciss moll op. 131, Pianotrio D dur op. 70; *5:e soarén* (20 mars): Stråkkvartetter D dur op.

18, A moll op. 132, Violinsonat F dur op. 24.

Vi hoppas att hufvudstadens musikvänner med talrikt abonnemang skola gynna det förtjänstfulla företaget att hålla dessa värdefulla, njutningsrika musiksoaréer vid makt. Abonnemangspriset är 10 kronor för salen, 7: 50 för läktaren.

Professor Oscar Byström, som den 13 dennes fyllde 80 år, fick på sin jubileumsdag röna talrika bevis på aktning och vördnad. Så uppvaktades han på förmiddagen af Musikaliska akademiens vice præses, hvilken framförde akademiens särskilda hyllning till sin aktade ledamot. Dessutom fick professor B. emottaga personliga lyckönskningar af flere framstående musikidkare, forna officerskamrater samt ett stort antal elever och vänner. För öfrigt ingingo från när och fjärran under dagens lopp talrika hyllningar i form af lyckönskningsskrifvelser både å vers och prosa, samt telegram och en rik blomsterskörd. Jubilaren firade dagen i kretsen af sina barn och barnbarn samt släkt och närmare vänner.

Stenhammar-Forsell-turnén är i full gång. Konsert skulle d. 15 gifvas å Gillesalen i Upsala.

Landskrona nya teater invigdes nyligen af Selanderska sällskapet, som uppförde »Regina von Emmeritz». Teatern kostar fullfärdig omkring 140,000 kr. Salongen har sittplatser för 472 personer.

Göteborg. Teatrarna här ha under sista hälften af oktober endast haft dramatiska pjeser att bjuda. Den 3 okt. gaf hr Carl Fürstenberg konsert, biträdd af pianisten frk. Math. Bohle. Konsert gafs sedan d. 8:de af sångerskan Beda Rønnberg-Halvorsen och pianisten Einar Malling. Ett par dagar efteråt egde en »populär kyrkokonsert» rum i Tyska kyrkan med program af åldrig musik för sång, orgel och harpa, sånger af Haydn, Palestrina och Händel, »minnesånger» af Frauenlob och Tannhäuser, samt musik för orgel med eller utan harpa. De utförande voro organisten frök. Elfrida Andrèe, harpisten frk. Elsa Stenhammar och sångaren dr. John Bygren. Musikföreningen annonserar 3 kammarmusikkonserter under säsongen med biträde af fröken Stockmarr, Aulin- och Neruda kvartetten, samt till 18 och 19 okt. 2 symfonikonserter af Wiener Philharmonisches Orchester. D. 11 gafs »Musikafton» af Sven Scholander med en speciel nyhet på programmet, nämligen »Urgamla folkvisor».

Från våra grannland.

Kristiania. Okt. 1—12. Nationalteatern har under denna tid haft att bjuda en enda pjes med musik, nämligen »Den svarta dominon». På Centralteatern har Lindenska sällskapet gifvit »Boccaccio», och »Tiggarstudenten». Två konserter ha gifvits af pianisten Einar Malling med biträde af fru Rønnblad-Halvorsen och fröken Nanna Hansen. Hr Malling bjöd härvid af egna pianokompositioner på Thema med variationer, Schmetterling och Erotik. — D. 5 okt. konserterade här pianisten fröken Nanne Storm, biträdd af violinisten, konsertm. Ingebret Haaland och svenska sångerskan fröken Mandis Ågren. Sångerskan Marta Sandal gaf d. 8:e konsert under medverkan af pianisten Karl Nissen. En annan sångerska, fru Anna Egge, har äfven gifvit konsert, assisterad af fru Erika Nissen och hr Joh. Backer-Lunde. D. 10:e gaf Iver Holter en kyrkkonsert, biträdd af sin kör samt fröken Marie Poulsen samt hrr H. Heide och Eyvind Alnæs.

Helsingfors. Okt. 1—12. Ingen af härvarande teatrar har denna tid framfört musikpjeser. Konserterna ha äfven varit få. Två »Liederaftnar» hafva gifvits i universitetssalen af fru Ida Ekman, den första med sånger af endast finska tonsättare. En annan Liederabend har gifvits af Ludv. Hess. Konsert gafs d. 7 okt. af violinvirtuosen Willy Burmester och d. 12 af pianisten A. Siloti i förening med violoncellvirtuosen A. Wierzbilowicz. Fru Agathe Gröndahl jämte sångerskan Olivia Dahl ämna snart konsertera här.

Köpenhamn. Okt. 1—12. Kgl. Teatern har denna tid af pjeser med musik haft på repertoaren »Orfeus och Eurydice», »På Sicilien», »Bajadser», Ennas nya pantomim: »Hyrdinden og skorstensfejeren», samt några af de vanliga stora balletterna. Konsertlifvet har ännu ej börjat.

Från andra land.

Paris. På Stora operan arbetas flitigt med inöfvandet af Saint-Saëns nya opera »Les barbares». Samtidigt söker man att på Opéra comique få upp nyheten »Griseldis» af Massenet.

Köln. »Githana», opera i 4 akter af Max von Oberleithner till text af Joh. von Wildenradt, uppfördes för första gången d. 29 sept. på Stadtteatern. Musiken säges intaga en förmedlande ståndpunkt mellan Wagner i hans första period och ultramodernismen. I modulationen säges komponisten ha rönt inflytande af sin lärare Bruckner. Publiken mottog premieren gynnsamt och de båda skaparne af detta verk med lifliga hyllningar.

Dödsfall.

Sörensen, Frederik Sören, altviolinist i kgl. hofkapellet härstädes, f. 11 dec. 1850 i Köpenhamn, afled här efter en längre tids sjuklighet d. 7 okt. Sörensen var elev vid Stockholms konservatorium 1875—77, tjänstgjorde 1870—76 som violinist i Meisnerska kapellet och från sistnämnda år i hofkapellet. Han har äfven varit anställd såsom lärare i Musikaliska akademiens konservatorium. Sörensen har särskildt gjort sig bemärkt såsom virtuos på viole d'amour. En svägerska till honom är den bekanta sångartisten Vendela Andersson-Sörensen.

Sauzay, Eugéne, framstående fransk violinist, f. 14 juli 1809 i Paris, † därst. 26 jan. Han var lärjunge och måg till den berömde violinisten Baillot och har verkat mycket för kammarmusikens odling i sitt hemland. 1840 grundade han Trio-soiréen med Franchomme som violoncellist och sin egen fru som pianist. År 1860 blef han Girards efterföljare som violinprofessor vid Paris-konservatoriet. Han har komponerat åtskilligt för sitt instrument, duetter och trior, samt utgifvit »Etudes harmoniques pour violon» (op. 13) samt en studie öfver kvartetter af Haydn, Mozart och Beethoven jämte katalog öfver dem (1861).

Servay, François Mathieu, komponist och dirigent, död d. 14 jan. i Amières, 57 år gammal. S. har verkat mycket för den tyska, särskildt Wagnerska, musikens införande i Belgien. En stor opera af honom »L'Apollonide», gafs för ett par år sedan i Karlsruhe men har ej i hans hemland beaktats. S. var adoptivson till den berömde violoncellvirtuosen François Servais.

Silvestre, Armand, fransk skriftställare och operalibrettist, f. i Paris 1837, afled i Toulouse i början af året.

Vieuxtemps, Jean Joseph Lucien, pianist och komponist, f. i Vervier d. 5 juli 1828, afled vid början af året i Bryssel. Han var yngre bror till den berömde violinvirtuosen Henri V. och har komponerat en mängd pianosaker.

Rättelse.

I förra numrets uppsats om textinnehållet i »Rhenguldet» har genom förbiseende namnen Nibelungen och Nibelungar blifvit stafvade med ie i st. f. endast i.

Svensk Musiktidning

Nordiskt Musikblad. — 21:sta årgången. — *För hvarje musikaliskt hem,*

utgifves 1901 efter samma plan som förut, innehållande populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter med biografier och musikbilaga. Tidningen utkommer såsom förut två gånger i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af 5 kronor pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å Expeditionen, Kungstensgatan 56, 3 tr., i bok- och musikhandeln, å posten och tidningskontor. I landsorten prenumereras bäst å posten.

Obs.! *Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, der musiklifvet är högst och rikast utveckladt. Svensk Musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklifvet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Norges, Finlands och Danmarks hufvudstäder, utförliga biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m. Musikbilagan innehåller verkligt god musik.*

Illustrationer: i N:o 1 porträtt af **Otto Lindblad** *(med namn- och not-facsimile);* **Chrotta** *(stränginstrument från en forngraf);* **Svensk Nationalsång** *(kvartett). — Porträtt i N:o 2:* **Carl Lejdström;** *N:o 3* **Georg Anthes, Georg Schneevoigt, Charles Gregorowitsch, Giuseppe Verdi, Adolf Lindblad;** *N:o 4* **Dagmar Möller, Axel Rundberg;** *N:o 5* **Kurt Sommer, Teresita Carreno;** *N:o 6* **Albert Rubenson, Henry Bramsen;** *N:o 7* **August Söderman;** *N:o 8* **Ivar Hallström, Ignace Paderewski.** *N:o 9* **Vilhelm Herold;** *N:o 10* **Gunnar Wennerberg** *(med namn- och notfacsimile); N:o 11 och 12* **Liva Edström;** *N:o 13 †* **G. Wennerberg, Wagnerteatern i Bayreuth;** *N:o 14* **Otto Briesemeister,** *†* **Hj. Håkanson.**

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, clothband 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjenst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är.»
(Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts Musikhandel
28 Drottninggatan 28.

J. G. MALMSJÖ

Kongl. Hofleverantör.

Pianofabrik. **GÖTEBORG,** *Etablerad 1843.*

21 första pris bland hvilka **Guldmedalj**
Malmö 1896 och *Stockholm 1897*
"för utmärkta flyglar och pianinos"
ensam bland svenska pianofabriker.

Begagnade instrument tagas i utbyte.
Bekväma afbetalningsvilkor.
Talrika intyg från framstående musici och konstnärer.

Kurs i **plastik** samt undervisning i **sång** efter den italienska sångmetoden i förening med **instuderande af roler,** med särskildt afseende fäst vid frasering och diktion, meddelas af

SIGNE HEBBE
Sturegatan 24 Stockholm.

Pianomagasin.

Svenska Pianinos: Största lager från I. G. Malmsjö, Kongl. Hofleverantör, S. Andersson, Bergqvist & Nilsson, I. P. Löfberg & C:o, Stavenow & C:o m. fl.
Utländska Pianinos: från G. Schwechten, Steinweg Nachf. och Uebel & Lechleiter.
Flyglar: fr. I. G. Malmsjö, Steinweg Nachf. m. fl. — **Orglar:** från Mason & Hamlins verldsberömda firma.
Begagnade instrument tagas i utbyte.
Gust. Petterson & C:o,
43 Regeringsgatan 43, Stockholm.

Svensk Musiktidnings musikbilaga

1901

till helårsprenumeranter utgöres af

MUSIKALBUM XIV

10 sidor, innehållande

Gustaf Hägg: Impromtu-Scherzo.
Theodor Kirchner: Pianostycke.
E. N. Méhul: Menuett.
för en röst (baryton) med piano:
A. M. Myrberg: »Se'n jag dig såg» (d—d).

Pris 75 öre.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 4—5 e. m.

Kungstensgatan 56, 3 tr.
Tel. Vasa 6 19. **Frans J. Huss.**

A.-B. Skandinaviska Orgel- & Pianofabriken

(f. d. Skandinaviska Orgelfabriken)
Grundad 1865
rekommenderar sin tillverkning af **Orglar** för kyrkor, skolor och hemmen samt **Pianinon.**
Obs.! **Uteslutande svensk tillverkning och följaktligen af utmärktaste och solidaste beskaffenhet.**
Priskurant på begäran. Alla förfrågningar besvaras omgående.
Utställning & kontor Mästersamuelsgatan 32, Stockholm.

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) å expeditionen.

Innehåll: Minnie Tracey (med porträtt). — Emma Holmstrand (med porträtt). — Källorna till svenska musikens historia. Tiden 1632—1800 (forts.), af Tobias Norlind. — Musikbref från München II, af Anteros. — Musikpress och Litteratur. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland och andra land. — Dödsfall. — Rättelse. — Annonser.

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM, 1901.